

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tóta Marti-
sér'a; dar' prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele. Pretiulu pentru Austro-Un-
gari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru
3 fl., — pentru Romani'a sî Tierile latine
si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci —
lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.)
Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodeniile si assemnatiunile
suntu a se tramite la Redacti-
unea diurnalului in Gher'a (Szamos-
ujvár.) Er' diurnalele de schimb
precum sî tóte scrierile de a caror'a
aparentia ar' fi a se face mentiune
in acestu diurnalulu suntu a se tra-
mite la Proprietariulu diurnalului
M. B. Stanescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr.
de linia si 30 cr. tacse timbrale.
La repetiri mai dese a uorur si
acelor'asi insertiuni se accórda re-
duceri insemnate in pretiulu de
inserare.

Collectantii de insertiuni se
impártasiescu in % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assem-
natiuni postale: La REDACTIUNEA DIUR-
NALULUI in Gher'a Szamosujvár. Cei de
gente barbara si din tíora straina se voru
adresá: in Siberi'a la Tiarulu, in Chin'a la
Ching-chiling-ho, in Persi'a la Siaculu, in
Asi'a si in celelalte parti ale lunei la pre-
fectulu Baništa. Pretiulu de abonamentu
se primesce in toátu soiulu de bani — nu-
mai in bani ideali nu.

INTRE CARPATI.

— DYLL PASTORALU. —

Persónele: Tóderu si Pista.

Tóderu.

Norocu bunu, frate Pista! Ce stai asié 'ntristatu?
Venit'au lupii dóra, si turm'a ti-au mancatu?
Acést'a, diu, n'asiu crede-o! A tale oi secate
Sermanele, de fúme, cá scandur'a-su de late;
Unu picu de carnicica nu vedi pe trupulu loru...
Din turm'a t'a se mánce nici lupii nu au doru!

Pista.

Poti ride, fratióre, usioru e se glumesci,
Caci tu o turmulitia de oi, numai, padiesci;
Pe unde dorescu ele, p'acolo le intorci...
A mea turma stà inse din capre, oi si porci;
O parte la dealu trage, si alt'a spre isvoru:
Pe placu la tóte-a fece nu potu neci se me-omoru!

Tóderu.

A mai vediutu si draculu, diu, turma cá si-a t'a!
Aci numai unu lucru 'ti póte ajutá:
S'alegi dintre porci turm'a de capre si de oi,
Se pùe si lánge-aceste pastori buni, harnici, doi,
Prin câmpu cá se le póte pe unde loru le place...
Atunci oile t'ale mai multa carnea-ar' face!

Pista.

Pastori?... se mi-le fure?... se nu le vedu mai multu?
Dór' n'am mancatu bureti rei, de tine se ascultu!
Sciu eu ce am de-a face!.. Din capre si din oi:
Voiu face porci — si astfeliiu scapá-voiu de nevoi;
Intrég'a-mi turma fi-va de unu feliu, cá-si a ta:
Pe unde-mi place mie, p'acolo-o voiu máná!

Tóderu.

Ce-ai dîsu, mei! porci vei face? voesci dór' se glumesci?

Pista.

Ba nici decátu, vecine.

Tóderu.

Anume tu vorbesci?
Si cum cugeti a face din capre si oi — porci?

Pista.

Pré bine, fratióre! Pe cându te mai intorci
Paici, vedé-vei tóte. O baba vrajitóre
Mi-a intocmitu totu lucrulu. In resaritu de sóre
Am datu la oi si capre din leaculu descantatu
Ce-aséra ea 'mi aduse: si ele l'au máncatu!
Amaru trebe se fia: caci de-atunci totu ragescu,
Totu saru incóce 'ncolo, si locu nu-si mai gasescu:
In ele par' cá draculu cu siepte córne jace.

Tóderu.

Si tu gândesci acum'a, cá 'n porci se voru preface?

Pista.

Da. Mai antâia glasulu de-acum voru a si-lu perde
Si-oru grohái, cá porci, scurmându pamentulu verde.
Apoi va cadé lân'a cea lunga de pe ele
Si peru de porcu va cresce indata p'aloru piele...
Va fi numai o turma, si-unu pastoriu fericitu!

Tóderu.

Mei Pista! mie mi-pare, cá tu ai nebunitu.

Pista.

Gândescce ori ce, frate! Ce-am dîsu, eu voiu si face.
Tu dî, ce-ti place tîe; eu facu cum mie-mi place!

Tóderu.

Incérca, dar', incérca, iubite fratióre!
Caci bani destuli mai ai tu, poti dá la vrajitóre.
Remáni cu sanetate! eu mergu la a mea turma;
Si-o vorba voiescu, numai, se-ti dîcu inca pe urma:
Cându plopîi-'oru face mere, si merii baraboi:
Atunci vei face porci tu din capre si din oi!

Ratiunile si nasdravanile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

Trecu cu tacerea unele scene vesele la cari noi amu fostu actori s'eu martori dupa impregiurari, pentru ca voiescu a ve enarã deosebite istorii de venatõre, multu mai minunate si mai interesante decâtu tôte acestea. — Nu trebue se ve spunu domniloru, cã eu nu me insociãmu decâtu cu individi de acci'a cari sciãu a pretini nobil'a petrecere a venatoriei. — Impregiurarile cari mi-au ajutat tôte intreprinderile mele, noroculu care me conducea totu-de-a-una la isbãnda: voru remanã nesterse dintre cele mai frumõse amentiri ale victiei miele.

Intr'o demanãtia vediũu din ferãstr'a chillei de dormitu unu lacu mare care se aflã numai in vecini si erã negru de rãtie selbatece. Luãndu-mi numai decâtu pusc'a din cuiu, coborã treptele cu atãt'a grabire cã me lovii cu faãia de pãrta. Vediũu trei dieci si siese de scãntei luminõse dinaintea ochiloru, dar' acẽst'a nu me-a facutu se pierdu nici macaru o secunda. — Erãmu se tragu cocosiulu, cãndu observu spre marea mea superare cã grozav'a lovitura ce capetasemi in faãia facũse se cadia si cremenea dela pusca. Ce se facu? Nu-avẽmu tempu de pierduta. Din norocire 'mi adusei amente de ce'a ce vediu-se-mi mai inainte cu cãtev'a mominte. — Deschisei tigai'a, indreptãi pusc'a dreptu spre vênatu si 'mi dedei unu pumnu in ochi. Acẽst'a lovitura puternica facũ se ẽsa schintei destule pentru de-a aprinde la momentu pravulu, — descarcatur'a nimeri si omori cinci parechi de rãtie din cari optu erãu ratioi. — Dovẽda cã presentia de spiritu produce cele mai mari isbãndi.

Asiẽ de exemplu, 'mi aducu amente cã intr'o di vediũu pre unu lacu vre-o cãtev'a diecimi de rãtie selbatice multu mai imprasciate si mai indepartate un'a de cãtra ce'alalta decâtu cã se potu sperã cã asiu potẽ cu o singura lovitura oborã unu numeru indestulatoriu dintrẽsele. Spre nefericirea mea cea mai mare, nu aveamu decâtu singuru implatur'a ce se aflã in pusca; si eu asiu fi voitu la tãta intemplantã se le ducu pre tãte acasa, fiendu cã aveamu se dau mẽsa mare la mai multi amici si cunoscuti ai mei. Atunci 'mi adusei a-mente cã mai aveamu in traista o bucata de slanina ce-mi remasese inca din merindea pre care o luase-mi cãndu am plecatu. — Am legatu acẽst'a bucata de slanina de sgard'a cãnelui meu pre care amu indoit'o si de care am legatu inca patru fire de atie. Me retrasei in trestia de pe marginea lacului, — aruncaĩ acẽst'a unditia in apa si numai decâtu vediũu cã o rãtia se apropia rapede si inghitiesce slanin'a. Celealalte inca alergara dupa cea de ãntãia; si fienducã, prin mijlocirea grasimeĩ slaninei, unditi'a mea trecũ numai decâtu prin rãtia dela unu capetu pãna la celu alaltu, o a dou'a rãtia veni de o inghitã, apoi o a trei'a, si asiẽ mai departe. In cãtev'a minute bucat'a de slanina strabatusẽ prin tãte rãticle fora cã se se fi desfacutu de aãia — si eu aveam insirate pre aãia o multime de rãtia intõama cã me nãsesse marea. Me

intõasescu forte voiosu la marginea lacului, invertã aãia de 4—5 ori in giurulu corpului meu si pre umeri si plecãĩ cãtra casa. Dar' fienducã mai aveamu de facutu o buna bucata de drumu, si acea multime de rãtia 'mi ingreunã fãrte multu caletoria, incepũ a-mi parã reu cã amu luat atãtu de multe.

(Va urmã.)

Cugete moderne.

Itai, ce bine

E de mine,

Ca totulu cerescu 'mi dete

Totu feciori si 'n locu de — fete!

Acum — Dieu —

Mi-ar' fi greu

Se tienu fetele multi ani,

S'eu se le maritu far' — bani.

Dar' — de 'nsoru

Vre-unu fecioru:

Eu capetu nu numai fãta,

Ci cu ea si — bani de-odata.

Chiaru de mine

Va fi bine:

Cãci voiu se am si — feciori,

Si — fete, si — banisiori! ...

... Inse ẽca

Ce me sãca: —

Mãrtea — scarb'a — usioru pãte

Se me faca — fara tãte...!!

p. h. c.

Multu me miru!!!

La marginea unei paduri erã unu locu fãrte potrivitu pentru semenaturi spicõse. Proprietariulu acelu locu mergea cu plugulu, cu 2 boi bunã, la ogoru. Candu e colo dupa prandiu aude ceva in padure: „**multu me miru, multu me miru, multu me miru!**”

De ce pãte se se mire atãtu de multu acel'a? 'si dũce plugariulu. Arã mai departe. Dupa unu tempu scurtu inse, ẽrasi aude csindu din padure vorbele: „**multu me miru, multu me miru, multu me miru!**”

Plugariulu sta pucinu si pausãdia; intr'ace'a se ascunde, trece sunetulu ce venia din padure, din vecini adeca. Candu dã a arã mai departe-i vinu chiaru cunoscutu vorbele ce veniau din nou din acea padure: „**multu me miru, multu me miru, multu me miru!**”

Plugariulu 'si pierde tãta pacientia, lasa plugulu, lasa boii si alãrga in padure intrebãndu pe necunoscutulu, pe care inse nu-lu vedẽ, de ce se mira?

Nici unu respunsu decatu ẽrasi cuvintele „**multu me miru!!!**” Plugariulu alãrga si mai afundu in padure si ẽrasi intrãba: „de ce te miri!”

In tempulu, catu simplulu tieranu ambliã dupa miratori prin padure, vine sociulu celui ce se mirã; ia unu bou din jugu, taia perulu din vãrfulu codei si-lu baga in gura la boulu injugatu; ẽra cu boulu desjugatu merge in padure, se aiba de ce se mirã!

Dupace bietulu tieranu se ostenesce binisioru ambliãdu prin padure, fora resultatu, se reintãrce la plugu. Mirarea inse-i fũ mare candu vediũ cã unu bou nu e nicãiri; mai mare inse candu vediũ vãrfulu codei boulu absentu portata si rumegata prin gur'a celui injugatu. Nu sciẽ bietulu omu cum se-si esplice lucrulu? Candu de-odata din padure aude ẽrasi: „**multu me miru!!!**”

Hm! multu te miri, dũce plugariulu! Dar' apoi dẽca unu bou alu teu ar' fi mancatu pre cel'alaltu — cum mi se intemplantã mie acumu — cãtu te-ai mirã atunci?! si ẽta, eu nu me miru! Audiendu celu din padure aceste vorbe, nu se mai mirã altulu nici elu; — ẽra tieranulu mersẽ acasa si povestã veciniloru intemplantã; acel'a inca multu se mirara; mie inca mi-o spusẽ, eu inse nu me mirãĩ ci lasu pre altii se se mire!

Astrulu.

Ore ce voru pigmusionii
 Cu ghimpe cá vespisionii
 Se spaimente pre aquil'a
 Sora cu cama-marila,
 Ce de tempuri secularie
 A sciutu se tiena in ghiare

Pre popora, cate, tote
 Si neghiobele de glote!
 Si a sciutu se amagesca
 Se le suga, tiranesca
 Cu politic'a dracesca!
 Vreu se-mi iee dór' din mana
 Pre esti gemini ce se 'mbina
 Si sub...

Cérca scutulu celu puternicu?
 Nice capulu nu me dore
 De ale vostre sulitiore
 Cá candu unulu me ranesco
 Celu alaltu se totu sfiesce
 Pe a treia-lu molcomescu
 Si...

neragandu

Apoi celu din rodina
 Sub sarcina se inclina
 Că de multu pórta povora
 Pusa în cărcai cu ocară
 Prin politic'a dracéseca
 Ce-am deprinsu-o totu sub masca
 De candu densulu mi-e fidelu
 Credintiosu, supusu sinceru,
 De voi pitici nu-mi e frica
 Că scfu face politica:
 Caudu unulu vre se me 'mpunga,
 Celu alaltu-lu bagu in punga,
 Er' la a trei'a-i facu poclone
 Si mai lasu se faca svone,
 De a patr'a neci numi pasa
 Că e pusu la toti de baza.
 Politic'a mea iutinde
 De ei nu o potu cuprinde,

Pâna-atunci stau la domnia
 Pân' voru fi 'n disarmonia.
 Numai de colosu mi-e frica
 Că-are planuri de nimica
 Si pigmeii i agitia
 De încâlcescu a mele igia,
 Ei nu vedu că vâ se-omora
 Pre aloru dulce soriora
 Care striga si totu sbiéra
 Că o stringe intre ghiara.

Boreas.

Nu te teme mititica,
 De nemicu nu-ti fia frica
 Că te-am prinsu acum in ghiara
 De aci nu-i scapă afora.
 Monstrulu celu cu nasulu mare
 De viclenu parechia n'are,

Vedi fratinele-ti de-unu sange
 Sub povór'a lui se frange
 Si-apoi totu prin uneltire
 Mi-lu mai tiene 'n amagire.
 Ore nu i-ar' fi mai bine
 Se vină si elu cu tine,
 Că eu sum grozavu puternicu
 Si sub braçiulu meu nemernicu.
 Amendoi veti fi ferice
 Nu-ti traí in svedi si price.
 Scii că noi avemu o lege
 Ast'a trebe se ne lege
 Pre noi toti in infratire
 Că se ajungemu la marire!

Cameleonulu viétia lunga,
 Credi că pote se ajunga?

Johánnisfeld la Fháradh.

Scrisórea lui Hans catra Gur'a satului.

Feschina Ghúz Zadhuluj!

Ho Feschina! Feschina! khum nu fászuth, schi
 khum nu fozsth la miny a zér Thomedá, khe fozstu la
 miny mári pedrekhánye. — Si Thomn Prefath rumuny
 fozsth la miny khu schuponyász a luj, schi beudhám
 noj, schi fakhudhám noj mari khint. — La minye plasche
 tár, hásztá Prefath rumuny, schi hászta rumuny hájné-
 tháju. — Schi jo khind la minye jeszt fészél, thodeun
 khintám jo rumuny. — Khu fhoile Thomedale szkrije jo
 la Thomeda hásztá horj rumunyeszk sche fakhutám jo,
 schi fatzá-thám jo la Prefuth a fozsth:

Máj theunesz óre khind,
 Merkind la paszérika,
 Faszutám drakhutz al mnyo,
 In pratzel aldhuia.
 Khu mari amaralye,
 Zo thuszumám
 Schi lazathulám
 Phá jél — la-amaralye.

Schi sze máj szphunye jo la Thomeda, khum szluga
 mnyo Krafill khu schuponyász a mnyo sze phusz la
 mász, schi schinat vóu, schi jo ujthatumám khúm jele
 múnka, schi khind jele munkhát vóu, khu khafószéle
 todh dáth la minye la kháp, schi jele riz, schi schi jo
 rizám. — Ho khe binye noj pedrekhudunyám. —

Hans.

O interpelatiune catra ministru de financie Sapariu.

Ce ar' díce ministrulu Sapariu
 Caudu cutare gendariu
 Ar' prinde pe unu talhariu
 Furandu dela Erariu;
 Si talhariulu vréndu se scape
 Ar' prinde 'n mana cod'a unei sape
 Si ar' pofít pre gendariu la duelu,
 Sentiendu-se mai tare decátu elu?

Prelegeri din carciumaritu.

Prunculu: Tata, déca amestecamu o védra de vinu cu o védra de apa, ce capetamu?

Cârciumariulu: Dóue vedre de vinu.

* * *

Socotél'a jidanului.

Intre unu parinte jidanu si ffiulu seu.

Parentele: Cátu facu de dóue ori doi?

Ffiulu: Patru.

Parentele: Nu-i asié, — de dóue ori doi facu cincii, pentrucă trebue se aibi grigia cá se sporésca patru baremi cu unulu, pâna ce i-i socotesci intru-un'a.

* * *

Mângaiarea jidanului.

Plângea prunculu jidanului cu capulu plecatu spre Biblia.

— Ce plângi? — 'lu agrái parentele, voindu a-lu mângaiá.

— Cum n'oiu plange, — respunsé prunculu — candu afiu din Biblia ca pulvere si cenusia sum si érafi in pulvere si cenusia me voiu prefacé?

— Ei si-apoi ce pierdi? Esti pulvere si cenusia si érafi te vei prefaca in pulvere si cenusia si remâi cuitt. Atunci ai avé de a plânge déca ai fi auru si argentu si apoi te-ai prefaca in pulvere si cenusia ca atunci ai pierde o suta percentu.

* * *

Nataraulu amorisatu.

Unu natarau amorisatu dupa o fata descépta nu scia cum se o captiveze.

Fat'a care intielese acést'a, ii dise:

— Domnulu meu, se vede ca nu cunosci preceptulu evangelicu: „bate si ti-se vá deschide.“ Atátu i-a trebuitu junelui cá se ia pe' adorat'a s'a la batae, sperandu ca prin acést'a ii vá deschide anim'a.

STAFET'A SATULUI.

Limb'a magiara — E bene-amara Si noi o-am da-o-afora. Dar' ne tememu de ocară Si de-a Vatiului cămară.

Cula din copaci Noue multu ne plací Num'a 'n chibzuintia. Fii cu socotintia. La legea cea gré Care tare-ar' vré Se ne-ncatusieze. Si incalesieze.

Catra ea. Si anume nu ti-ar' fi gele Că cu versuri de-este rele Se-i faci ei viétia-amara Si cu anume de...